

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VA TURIZM VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON DAVLAT SAN'AT VA MADANIYAT INSTITUTI

KASBIY (IJODIY) IMTIHONLAR DASTURI VA BAHOLASH MEZONI

**6021100 – Aktyorlik san'ati (qo'g'irchoq teatri aktyorligi) ta'lim yo'naliishi
uchun
(Sirtqisi)**

1. Aktyorlik mahorati sanitdan
 2. Qo'g'irchoq boshqarish asoslarini sanidan

Dastur O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti Badiiy, o'quv-uslubiy kengashida ko'rib chiqilgan va ma'qullangan. 2023-yil — — — -sonli majlis bayoni.

Tuzuvchilar:

- L.Usmanova — O'zDSMI "Qo'g'irchoq teatri san'ati" kafedrasi
mudiri v.b., katta o'qituvchi
- M.Ashurova — O'zDSMI "Qo'g'irchoq teatri san'ati" kafedrasi
professori, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan
yoshlar murabbiysi

ma'lumot uchun (qarboqlashish yoki qo'shish) ha'mas akademik - QURʼIYAT
nashriy
(yurid.)

Taqrizchilar:

- X.Axunov — O'zbek Milliy qo'g'irchoq teatri direktori, kadrlar
buyurtmachisi
- V.Yusupova — O'zDSMI "Qo'g'irchoq teatri san'ati" kafedrasi
dortsentti

Kirish
valinduced by spots, turbulent swimming, shear or

60211100 – Aktyorlik san’ati (qo’g’irchoq teatri aktyorligi) bakalavriat ta’lim yo’nalishiga o’qishga kiruvchi abituriyentlarning kirish kasbyi (ijodiy) imthonlari “O’zbekiston Respublikasi Oliy o’quv yurtlariga qabul qilish qoidalar” ga muvofiq o’tkazildi.
Extisoslik bo’yicha kirish imthonlar, har bir ictisos uchun ta’kidlangan qabul talabalariga muvofiq ravishda o’tkaziladi.

Ixtisoslik bo‘yicha imtihon o‘tkazilishining ketma-ketligi, har bir Oliy o‘quv yurtining qabul komissiyasi tomonidan o‘matiladi va har yili qabul qilish qoidalar ko‘rsatiladi.

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat institutiga hujat topshirgan abituriyentlarga, imtihonlar oldidan konsultatsiyalar o'tkaziladi. Konsultatsiyalarning maqsadi – qabuluning qoidalari, shartlari bilan tanishtrish, shu oliv o'quv yurida o'qishni xohllovchi larning qobiliyatini va tayyorigarlik darajasini aniqlanishdan iboraadir. Konsultatsiya jarayonda mutaxassislar tomonidan abituriyentlarga aktyorlik san ati boyicha amaliy ma'lumotlar beradilar.

60211100 – Aktyorlik san'ati (qo'g'sirchoq teatri aktyorligi) bakalavriat ta'lim yo'naliishiha o'qishga kirayotgan abituriyentlar ijodkorlik, ijrochilik, taslikilotchilik, san'at va madaniyat yo'naliishiha fikrlay olish qobiliyatiga, asar tanlashda zaruriy jihatlarini boshish, tushunish, his qilish iquddoriga ijroga ega bo'lishi kerak.

Abituriyentlar ixtisoslikning quydagi asosiy fanlaridan amaliy-ijodiy ishlardan qo'g'sirchoq teatri aktyorligiga oid ijodiy ishlarni bajaradilar:

6021100 - Aktyorlik san'ati (qo'g'irchoq teatri aktyorligi) bakalavriyat ta'llim yo'naliishiga da'vegar abituriyentlarning kasbiy (ijodiy) imthonlar orqali teatr san'atining asosi hisoblangan aktyorlik mahorati, qo'g'irchoq boshqarish asoslarasi, sahna nurligi, vokal va raqs fanlaridan iqtidorini, amaliy ko'nikma va moliakarijini aniqlash maxsusida o'salmoqchi bo'libadi.

Abituriyentler ixtisoslikning quyidagi asosiy fanlaridan amaliy-ijodiy ishlardan qo'shichqoq teatri aktyorligiga oid ijodiy ishlarni bajaradilar.

卷之三

60211100 - Aktyorlik san'ati (qo'g'irchoq teatri aktyorligi) bakalavriyat ta'lim yo'naliishiغا да'вогар abituriyent Aktyorlik mahorati fani bo'yicha imtihonlarda, turli xil janrdagi adabiy asarlarni ijo qilishi kerak, she'r, masali, qisqa hikoyalar, prozaik asardan hajiyiv parcha, monolog o'qish talab etiladi. Bu o'rinda klassik, zamонави, milliy va chet el bolalar addabiyoti namunalariдан ko'rsatilishi muroddiga muvofuddir.

Qo'shiq, murakkab bo'lmagan raqs harakatlari bilan birga qo'shilib ijro
mumkin. Ushbu surʼati qo'shiqni qurʼalish uchun.

O'zDSMI "Teatr san'ati" fakulteti tomonidan

2023/2024-o'quv yilida 60211100 – Aktyorlik san'ati (qo'g'irchoq teatri aktyorligi) bakkalaviyat ta'lim yo'naliishida abituriyentlardan kasbiy (ijodiy) imtihonlarni o'tkazish uchun tuzilgan dasturga

TAQRIZ

Qo'g'irchoq teatri spektakllari yosh tomoshabinlanga tushunarli, janr jihatidan rang-barang, zamон talabiga javob bera oladigan mukammal mazmunga ega, g'oyaviy jihatidan yetuk asarlari bo'lishi shart.

Teatrlarimizning aksariyati respublikamizda ham, uning tashqarisida ham mashhur jamoalar hisoblanadi. Jumladan; Amerika, Hindiston, Rossiya, Olmoniya, Misr, Pokiston, Birma, Turkiya, Bolgariya, Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston va boshqa mamlakatlarga bir necha bor safar qilib, u yerdag'i tomoshabinlarni ham o'zbek qo'g'irchoq teatri san'ati bilan tanishitirganlar.

Qo'g'irchoq teatri san'at turining ravnaq topishi hamda jahon qo'g'irchoq teatrlari orasida yanada yuqoriroq nufuzga ega bo'lishi uchun har tomonlama yetuk, yuqori madaniyatli, o'z kasbinining mohir ustasi, zamonaviy bilimlarni mukammal egallagan, zamon talabiga javob beradigan professional mutaxassislarni tarbiyalashdek o'tmas'uliyatlari ish bugungi kun talabidir.

Qo'g'irchoq teatri san'at turini to'liq o'raniib, o'zlashtirish uchun sahna nutqi, ritmika, raqs, pontamimo, sahma harakati, sahra jangi, qo'g'irchoq yasash texnologiyasi, qo'g'irchoq boshqarish asoslarini, tasviriy san'at asoslarini, vocal, teatr tarixi, bolalar adabiyoti, psixologiyasi kabi darslarni ham to'la-to'kis o'zlashtirish talab etiladi. Shuning uchun biz tabiyalayotgan mutaxassislar ma'naviy va jismongan baquvvat, har tomonlama bilimli, aktyorlik kasbinining turli janrlarini yuksak professional darajada egallagan, qo'g'irchoqlarning barcha turrlarini mahorat bilan boshqaradigan keng bilimga ega mohir san'atkorlar bo'lib yetishmoqlari darkor. Bu ma'noda qabul tabablari yuqorida ko'rsatilgan fikrlarni amalga oshirishga qodir qadirlarni saralab olishda asos bo'la oladi. Kasbiy (ijodiy) imtihon dasturi va baholashni qabul jarayoniga tavsija etamiz.

O'zDSMI "Qo'g'irchoq teatri san'ati" kafedrasi dotsenti

2023 yili
V.Yusupova

Qo'g'irchoq boshqarish asoslari fani bo'yicha qo'g'irchoq boshqarish san'ati bilan bog'liq amaly qism – bunda maxsus qo'g'irchoqlar bilan jinoxzlangan honada abituriyentlar istixiyor qo'g'irchoq turi bilan o'zi taylorlab kelgan yoki kamissiya tomonidan berilgan vazifa, etyud – amaliy ish topshiradi. Qo'g'irchoq boshqarish va ovozlashtirish jarayonida o'zato mutanosibligi, ayniqsa abituriyentni qo'g'irchoqni xis qilishi muhimlik kash etadi.

Nazary bilimi, subbat jarayonida soha yuzasidan bilim doirasini tekshiriladi. O'qishga da'vogar shaxsni ijodiy maylini aniqlashga, davlatimizning ichki va tashqi siyosati borasidagi bilimlarini to'g'ri baholashga, madaniyat va san'at sohasidagi izchil ijobji o'zgatishlarga, badiy va sohaga oid aclabiyotlar yuzasidan mutolaa madaniyati darajasi, teatr va kino san'ati bo'yicha asosiy savollarga to'g'ri orientatsiya qila olishini aniqlashga imkoniyat yaratadi.

Ijodiy (kasbiy) imtihonda abituriyent tomonidan hajarilgan amaliy ish quyidagi mezon asosida baholanadi:

Aktyorlik mahorati fani bo'yicha

Maksimal ball	Talabning mazmuni	№
7	Tashqi ko'rnish; jismongan nuqsonsziligi (qaddi-qomat) sohaning xususiyatini inobaga olib bo'y 155-175 smdan oshmasligi talab etiladi	1.
31	Ijro uslubi va mahorati (she'r, monolog, masal, etyud-hayotdan asosida bo'lishi shart).	2.
5	Idirok (mantiqiy mulohaza)	3.
5	Fantaziya, obrazli fikrlash (tasavvur)	4.
5	Hatti-harakatidagi tabiiyligi; Tana xolati, plastik imkoniyatlari.	5.
10	Erkin mavzuda raqs; musiqani xis qilishi (tempo-rithm)	6.
10	Vokal asarlari ijro jarayonida ovoz tembri, diapazoni, eshitish qobiliyati	7.
10	Talaffuzda nutq a'zolaridagi organik va noorganik kamchiliklarning yo'qligi, sog'lomligi va jarangdorligi	8.
5	Nutqiy ifodaviylikda talaffuzning tozaligi, ravnoligi, burroligi, aniqligi (nutqiy eshitish qobiliyatining mayjudligi)	9.
5	Badiy so'z ijrochiligi mahorati. Ijrosida tabiiylilik va ta'sirchanlik darajalarini, she'riy asarlardagi tasavvuming mayjudligi	10.
93	Jami:	

Bo'shliq lediga sed edil shaxsning qurashidagi qurashidagi qurashidagi abituriyentni imkoniyatiga
Begandiroq fikrig halda sene uzoqda negatsiv abituriyentni imkoniyatiga
Begandiroq fikrig halda sene uzoqda negatsiv abituriyentni imkoniyatiga

qilinishi mumkin. Sahnnaviy nutq, kuylash, sahnnaviy harakat, raqs va boshhqalar jorli tarzda bajariлади.

Abiturnent bu bosqichda quyidagi dasturlarni tayyorlashi lozim:

1) Masal (I.V.Krilov, S.Mixalkov, M.Xudoyqulov, A.Obidjon va x.k.)

2) Monolog (Biron bir pesadan qahramon monologi)

3) She'r (bir zoqtanindan turli qiziqdumini danish etish odasi)

4) Qo'shiq (qur'aniy qiziqdumining qiziqdumini danish etish odasi)

5) Raqs (qur'aniy qiziqdumining qiziqdumini danish etish odasi)

6) Hayvonot olami (Hayvonot xulq arvori) - kuzatishlar asosida etiyud

7) Yakk'a etiyud - (Abituriyentning yakka o'zi bilan sahnada sodir bo'layotgan so'zsiz voqeа ko'rinishi).

Bundan tashxari abituriyent qiziqqan sohasi yoki janri bo'yicha o'zinинг tayyorlab kelgan mustaqil nomerini ham namoyish etish mumkin. Masalan:

1) Plastika (qur'aniy qiziqdumining qiziqdumini danish etish odasi)

2) Pantomima (qur'aniy qiziqdumining qiziqdumini danish etish odasi)

3) Buyumlar jontanishi - etiyud (qiziqdumining qiziqdumini danish etish odasi)

4) Parodiya (taqlid san'ati) (qur'aniy qiziqdumining qiziqdumini danish etish odasi)

5) Musiq'a san'ati (qur'aniy qiziqdumining qiziqdumini danish etish odasi)

O'zDSMI "Teatr san'ati" fakulteti tomonidan

2023/2024-o'quv yiliда 60211100 – Aktyorlik san'ati (qo'g'irchoq teatri aktyorigi) bakalavriyat ta'lif yо'nalishida abituriyentlardan kasbiy (ijodiy) imtihonlarni o'tkazish uchun tuzilgan dasturga

TAQRIZ

"Ta'lif to'g'risidagi qonun" va so'nggi yillarda respublikamizda qabul qilinayotgan farmon va qarorlar ta'llimi isloh qilish uchun qaratilgan. Maqsad, bo'lajak mutaxassisliklarning andozalari darajasida tayyorlash ko'zda tutadi. Shunga asosan Olyi ta'llimning bakalavriyat ta'lif tizimida abituriyentlardan kasbiy imtixonlar qabul qilish, xususan, qo'g'irchoq teatri aktyorligi kasbiiga layoqatini aniqlash maqsadida katedralarda kasbiy (ijodiy) imtixonlarni o'tkazish muhim axamiyatga ega.

Yosh tomoshabinning san'aiga oshnoligi ilk bor qo'g'irchoq teatridan boshlanadi. Shuning uchun u bu dargohni tez-tez qumsaydi, hal eta olmagan jumboglarga shu dargohdan javob topadi. Shu subabdan qo'g'irchoq teatri spektakllari yosh tomoshabinlarga tushunarlari, janr jihatidan rang-barang, zamon tulabiga javob bera oladigan mukammal mazmunga ega, g'oyaviy jihatidan yetuk asarlari bo'lishi shart.

Respublikamizda bugun o'nta davlat qo'g'irchoq teatrlari yosh muxlisilarga xizmat ko'rsatib kelmoqda. "Qo'g'irchoq teatri san'ati" kafedrasi Respublika qo'g'irchoq teatrlariga kadrlarni kasbiy tayyorlovchi obyekti hisoblanadi. Bu ma'noda har o'quv yili uchun qabul talabalarini ishlab chiqishda ham kadrlar buyurtmachisi bilan mastaxatlashilgan va ular extyoji asosida shaklantirilib kelmoqda. Bu o'ziga xos joyibaga ega san'at turining ravnaq topishi hamda jahon qo'g'irchoq teatrlari orasida yanada yuqoriroq nufuzga ega bo'lishi uchun har tomonloma yetuk, yuqori madaniyatli, o'z kasbining mohir ustasi, zamонавий bilimlarni mukammal egallagan, zamon tulabiga javob beradigan, qo'g'irchoqlarning barcha turларини mahorat bilan boshqaradigan yuqori darajali mutaxassisliklari tayyorlashdek o'tmas'uliyatlari ish bugungi kun talabidir. Bu ma'noda kasbiy (ijodiy) imtihon disturi va baholash mezonini qabul jarayoniga tavsija etamiz.

O'zbek Milliy qo'g'irchoq teatri direktori, Kadirjan Bayurtmaevsi
X.Ahunov

Qo'g'irchoq boshqarish asoslari fani bo'yicha
qiziqdumining boshqarish asoslari fani bo'yicha imtihonlarda, mutaxassis pedagoglar tomonidan qo'g'irchoq boshqarish, unga mos ovoz topish va nutqining ravonligi tekshiruvni amaliy tarzda o'tkaziladi. Sodda qo'g'irchoq turlari (qo'lgopli, simli) bilan harakattarinining maqsadli, aniq bajarishga bo'lgan intilishiga qaratiladi. Shuning barobarida tanlangan qo'g'irchoqqa mos harakterli ovoz topa bilish mahoratiga, turli o'ziga xos topilmalariga ahamiyat qaratiladi. Shuningdek, tayyorgarlik xolati munosabati qo'g'irchoqning boshqa turlaridan (planshet) foydalanishga ruxsat beriladi.

Abituriyent bilimiga qo'yilladigan talablar

Aktyorlik mahorati fandan imtihonda ijro qilinayotgan asarni tubdan tushinish, eshitayotganlarni qiziqitirish, o'ziga jalb qila olish, ijrochining avvalo o'zi voqeikni tasavvur qilla bilsishi, so'ng atrofdagilarni tasavvur qilishiga, kuzatuvchanligi, ta'sirchanlik va ehtirosi, obrazli fikr yuritish qobiliyatini tekshiriladi. Shuningdek, badiiy so'z ijrochiligi mahoratini: talaffuz, tozaligi, ravon, burro, aniq (nutq a'zolaridagi organik va noorganik kamchiliklar yo'q) bo'lishi; biron bir materialni jarangor va sog'lom ovoz bilan namoyish etish imkoniyatiga ega bo'lishi; nutqiy eshitish qobiliyati mavjud bo'lib, nutqiy ifodaviylik va ta'sirchanlikka ega bo'lishi; badiiy va she'riy asarlarda tasavvur mavjud bo'lishi (mutolaa qilish savodxonligi) kerak.

O'zDSMI "Teatr san'ati" fakulteti tomonidan

2023/2024-o'quv yiliда 60211100 – Akyorlik san'ati (qo'g'irchoq teatri aktyorligi) bakalavriat ta'lim yo'naliishida abituriyentlardan kasibiv (iiiodiy)

imtihonlarni ó'tkazish uchun tuzilgan dasturga

TADPOLE

Qo'g'irchoq teatri spektakllari yosh tomoshabinlarga tushunarlari, janr jihatidan
ng-barang, zamон talabiga javob bera oladigan mukammal mazmunga ega, g'oyaviy
jihatidan yetuk asalari bo'lishi shart

Teatrlerimizning aksariyati respublikamizda ham, uning tashqarisida ham jumladan: Amerika, Hindiston, Rossiya, Olmoniya, Iisr, Pokiston, Birma, Turkiya, Bolgariya, Qozog'iston, Qing'iziston, Tojikiston bosqqa mamlakatlarga bir necha bor safar qilib, u yerdagi tomoshabinlarni ham

Qo'g'ichoq teatri san'at turining ravnaq topishi hamda jahon qo'g'irchoq atralari orasida yanada yuqoriroq nufuzga ega bo'lishi uchun har tomonlama tuk, yuqori madamiyatlari, o'z kasbining mohir ustasi, zamonaviy bilmlarni ukarmal egallagan, zamon talabiga javob beradigan professional tuta taxassislarini tabiyatalashdek o'ta mas'uiyatli ishlugung'i kun talabidir.

Qo'g'irchoq teatri san'at turini to'liq o'rGANIB, o'zlashtirish uchun sahna utqi, ritmika, raqs, pontamimo, sahma harakati, sahma jangi, qo'g'irchoq yasash knologiyasi, qo'g'irchoq boshqarish asoslari, tasviriy san'at asoslari, vocal, teatr xixi, bolalar adabiyoti, psixologiyasi kabi darslarni ham to'la-to'kis o'zlashtirish ab etiladi. Shuning uchun biz tarbiyalayotgan mutaxassislar ma'naviy va monan baquvvat, har tomonlama bilimli, akiyorlik kasbinining turli janrlarini qizksak professional darajada egallagan, qo'g'irchoqlarning barcha turlarini bishorat bilan boshqaradigan keng bilimga ega - mohir san'atkori bo'lib oshirishmoqlari darkor. Bu ma'noda qabil talablari yuqorida ko'rsatilgan fikrlarni alga oshirishga qodir qadirlarni saralab olishda asos bo'la oladi. **Kasbyj** (ijodiy) lithon dasturi va baho'asi mezonohi qabubiy davroniga taysiva etamiz.

Nº	Talabning mazmuni	Maksimal ball
1.	Tashqi ko'rinish; jismonan nuqsonszig'i (qaddi-qomat) sohaning xususiyatini inobatga olib bo'y 155-175 smdan oshmasligi talab etiladi.	7
2.	Ijro uslubi va mahorati (she'r, monolog, masal, etyud-hayordan lavha) ijrosi. Tanlangan manba xususiyatiga mos bolalar adabiyoti asosida bo'lishi shart.	31
3.	Idirok (mantiqiy mulohaza)	5
4.	Fantziya, obrazli fikrlash (ta'asuvur)	5
5.	Hatti-harakatidagi tabiiyligi; Tana xolati, plastik imkoniyatlari.	5
6.	Erkin mavzuda raqs; musiqani xis qilishi (tempo-ritm)	10
7.	Vokal asarlari ijro jarayonida ovoz tembri, diapazoni, eshitish qobiliyatni	10
8.	Talafuzda nutq a'zolaridagi organik va noorganik kamchiliklarning yo'qligi, sog'iomligi va jarangdorligi	10
9.	Nutqiy ifodaviylikda talaffuzning tozaligi, raxonligi, burroligi, aniqligi (nutqiy eshitish qobiliyatining mayjudligi)	5
10.	Badiiy so'z ijrochiligi mahorati. Ijrosida tabiiylik va ta'sirchanlik darajalarini, she'riy asarlardagi tasavvurning mayjudligi	5
Jami:		93

Jami:

V. Yusupova

2023 yil.
V.Yusupova

UZDSVII
Kafedrasi d

2023 yıl.
V. Yusupova

Figure 1. The relationship between the number of children and the number of children per family.